EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 15.12.2016
COM(2016) 796 final

# ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

## o provádění režimu zvláštních opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři (SAI)

## 1. ÚVOD

Menší řecké ostrovy v Egejském moři (*smaller Aegean islands – SAI*) tvoří velmi roztříštěné ostrovní území s výrazným geografickým a přírodním omezením, nepříliš osídlené, s malým rozsahem využívané zemědělské půdy. Topografické a klimatické podmínky menších ostrovů v Egejském moři jsou rovněž omezujícími činiteli zemědělské produkce.

Některé ostrovy jsou velmi odlehlé od pevninské části Řecka a čelí problémům dvojí nebo dokonce trojí ostrovní odloučenosti[1]. To má mimo jiné vliv na zásobování základními zemědělskými produkty kvůli dodatečným nákladům na dopravu v důsledku odloučenosti menších ostrovů v Egejském moři, malé rozlohy a vzdálenosti od trhů.

S ohledem na tuto zvláštní situaci, nesrovnatelnou s pevninskou částí EU, využívají menší ostrovy v Egejském moři zvláštní opatření pro zemědělství v rámci společné zemědělské politiky (SZP). Kromě podpory v rámci prvního pilíře SZP využívají tyto ostrovy režim zvláštní podpory, který pomáhá podporovat místní produkci a zajišťuje zásobování základními produkty. Režim se vztahuje na všechny ostrovy v Egejském moři s výjimkou Euboie a Kréty.

Cílem této zprávy je zhodnotit uplatňování režimu zvláštní podpory v letech 2006 až 2014.

Ostrovy v Egejském moři se nacházejí v oblasti ohraničené ostrovem Kréta na jihu, kontinentálním Řeckem na severu a západě a kontinentálním Tureckem na východě a celková rozloha této oblasti činí 210 240 km$^2$. Celkový počet ostrovů a ostrůvků v Egejském moři je 7 582, ale téměř 90 % je menších než 10 km$^2$ a pouze dva ostrovy, Lesbos a Rhodos, mají rozlohu větší než 1 000 km$^2$. Celková plocha řeckých ostrovů a ostrůvků představuje 17,1 % území země. Většinu ostrovů obývají malé komunity s méně než 5 000 stálých obyvatel, s výjimkou několika ostrovů, které mají relativně větší plochu a mezi 10 000 a 40 000 obyvatel, jako je například Lesbos, Chios, Samos, Kos nebo Rhodos, který má více než 100 000 obyvatel.

## 2. REŽIM ZVLÁŠTNÍ PODPORY: PŮVOD, VÝVOJ A PRÁVNÍ RÁMEC

Původ zvláštního režimu pro menší ostrovy v Egejském moři sahá do roku 1993, kdy byly v nařízení Rady (EHS) č. 2019/93 uznány konkrétní problémy, s nimiž se potýkala odvětví zemědělství na menších ostrovech v Egejském moři kvůli jejich odlehlé a ostrovní povaze[2].

Od svého vzniku v roce 1993 prošel režim několika změnami. Při reformě SZP v roce 2003 se Řecko rozhodlo uplatňovat od 1. ledna 2006 režim jednotné platby na celou zemi. V roce 2006 bylo základní nařízení nahrazeno nařízením Rady (ES) č. 1405/2006[3], které nezměnilo cíle ani zvláštní opatření pro menší ostrovy v Egejském moři. Zavedlo však programový přístup v tom smyslu, že je podpora pro menší ostrovy v Egejském moři stanovena v ročním programu zavedeném vnitrostátními orgány a předkládaném Komisi ke schválení a spravovaném Řeckem.

---

1 Vícenásobná odloučenost znamená, že mezi ostrovy a pevninou neexistuje žádné přímé dopravní spojení, proto zásobování probíhá přes jiné ostrovy.

2 Úř. věst. L 184, 27.7.1993, s. 1.

3 Úř. věst. L 265, 26.9.2006, s. 1.

Po nabytí platnosti Lisabonské smlouvy v roce 2013 bylo nařízení Rady (ES) č. 1405/2006 nahrazeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 229/2013[4] a byly přijaty akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty, nařízení Komise (EU) č. 178/2014 a 181/2014[5].

Režim zvláštní podpory je financován Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF). Nařízení (EU) č. 229/2013 stanoví limit programu ve výši 23,93 milionu EUR ročně. Řecko navíc poskytuje další vnitrostátní financování (0,547 milionu EUR). Podrobnosti o finanční realizaci v letech 2006 až 2014 jsou uvedeny v příloze k této zprávě.

Ačkoli má režim zvláštní podpory z hlediska předpisů společný přístup jako režim POSEI[6] (cíle, struktura a řízení), je spravován odděleně od režimu POSEI.

Oproti režimu POSEI, který nahrazuje první pilíř SZP (přímé platby), představuje režim zvláštní podpory dodatečnou podporu pro režim jednotné platby, který je určen pro ostrovy v Egejském moři a zbytek Řecka v rámci prvního pilíře SZP za účelem řešení konkrétních problémů postihujících tyto ostrovy.

## 3. PRÁVNÍ ZÁKLAD ZPRÁVY

Ustanovení čl. 20 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 229/2013 stanoví, že „*nejpozději do 31. prosince 2016 a následně každých pět let předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě souhrnnou zprávu o dopadu činností uskutečněných na základě tohoto nařízení a případně k ní připojí vhodné návrhy*“.

Tato zpráva o provádění zohledňuje zejména provádění programu do finančního roku 2014 a práci externího hodnotitele (ADE: Analýza k ekonomickému rozhodnutí) v rámci hodnocení opatření prováděných v rámci režimu POSEI/režimu zvláštní podpory, vykonávanou jako součást programu REFIT. Práce externího hodnotitele probíhala od června 2015 do srpna 2016. Hodnocení bude formálně doplněno přípravou pracovního dokumentu útvarů, který vypracují útvary Komise.

## 4. ZEMĚDĚLSTVÍ NA MENŠÍCH OSTROVECH V EGEJSKÉM MOŘI

Menší ostrovy v Egejském moři jsou obecně hornaté a kopcovité ostrovy ovlivňované středozemním podnebím, charakterizovaným suchými a horkými léty s nebezpečím sucha a krátkými deštivými zimami.

Zeměpisné charakteristiky, klimatické podmínky a socioekonomická struktura menších ostrovů v Egejském moři vedou k některým nevýhodám pro zemědělskou činnost a produkci ostrovů. Ostrovy čelí postupnému opouštění půdy a v konečném důsledku zmenšování místních společenství, neboť jejich zemědělská půda se nachází v prvé řadě v polookrajových nebo okrajových oblastech.

Ostrovy jsou rozděleny na jihoegejský region (tvořený ostrovy Kyklady a Dodekanésos) a severoegejský region (tvořený devíti obydlenými ostrovy: Lesbos, Lemnos, Efstratios, Chios, Psara, Inousses, Samos, Ikaria a Fournoi).

Zemědělství hraje důležitou roli v hospodářském životě **severoegejského regionu**. Na odvětví zemědělství připadá více než 21 % regionálního hrubého domácího

[4] Úř. věst. L 78, 20.3.2013, s. 41.
[5] Úř. věst. L 78, 20.3.2013; akty v přenesené pravomoci a prováděcí akty: Úř. věst. L 63, 4.3.2014.
[6] o zvláštních opatřeních v oblasti zemědělství v nejvzdálenějších regionech Unie.

produktu (HDP), přičemž zaměstnává 12,2 % pracovně činných zaměstnanců v regionu (2013). Využívaná zemědělská půda v roce 2010 činila 168 610 ha, což představuje 44 % celkové plochy. Oslabení odvětví se přisuzuje činitelům souvisejícím s jeho strukturou a s problémy souvisejícími s dodávkami zemědělských produktů na ostrovy, zvýšenými výrobními náklady, nízkou mírou zavlažování a velkým podílem půdy ležící ladem.

K zemědělským činnostem patří pěstování plodin (mastix[7], olivovníky, vinná réva, citrusovníky a obilniny) a chov hospodářských zvířat (včelařství a chov ovcí, koz a dobytka). Průměrná velikost zemědělských podniků je malá (asi 5 hektarů využívané zemědělské půdy na zemědělský podnik v roce 2013).

Pokud jde o **jihoegejský region**, je odvětví zemědělství relativně omezené a neuspokojuje nutriční potřeby regionu, což vyžaduje značné dodávky ze zbytku Řecka a zahraničí. Tento jev je obzvláště silný zejména v letních měsících vlivem zvýšené poptávky plynoucí z činností v cestovním ruchu. Zeměpisná diskontinuita regionu a značné rozdíly mezi regiony vytvářejí zvláštní charakter, který neprospívá rozvoji primárního sektoru. Suché podnebí s nízkým objemem srážek ve spojení s omezenou dostupností půdy a s hornatým terénem brání rozvoji zemědělství, a tudíž i udržitelnosti jednotlivých ostrovů. Přesto primární sektor zaměstnává 6,1 % pracovníků se silnou sezónností a vysokou nezaměstnaností (údaje z roku 2013). Využívaná zemědělská půda regionu činí 106 080 ha a představuje 16,7 % celkové plochy povrchu ostrovů (údaje z roku 2010).

## 5. CÍLE, REŽIM A PŘÍPRAVA PROGRAMŮ

Cíle režimu zvláštní podpory uvedené v článku 2 nařízení (EU) č. 229/2013:

- zaručit zásobování menších ostrovů základními produkty sloužícími k lidské spotřebě nebo ke zpracování a jako zemědělské vstupy, a to snížením vícenákladů spojených s jejich izolací, malou rozlohou a vzdáleností od trhů;
- zachovávat a rozvíjet zemědělskou činnost na menších ostrovech, včetně produkce, zpracování, uvádění na trh a přepravy místních surovin a zpracovaných produktů.

Za tímto účelem program sestává ze dvou typů podpory: zvláštní režim zásobování (*Specific Supply Arrangements - SSA*) a podpora místní produkce (*Support for Local Production – SLP*), oba financované Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF).

### 5.1. Zvláštní režim zásobování

Podpora v rámci zvláštního režimu zásobování je pomoc poskytovaná pro dodávky zemědělských produktů z EU a týká se zejména krmiv a v mnohem menší míře mouky k lidské spotřebě. Hlavními produkty pro krmiva jsou kukuřice a pokrutiny a jiné zbytky po extrakci rostlinných tuků nebo olejů, zatímco co se týče mouky, hlavním podporovaným produktem je pšeničná mouka nebo mouka ze sourži.

Menší ostrovy v Egejském moři jsou rozděleny do dvou skupin s diferencovanou podporou podle vícenákladů vyplývajících z jejich odlehlosti: do skupiny A patří

[7] Mastix je pryskyřice, která se získává z keře řečíku lentišku pěstovaného na ostrově Chios pod chráněným označením původu a která se používá při výrobě likérů a sladkostí.

ostrovy blíže k pevnině a do skupiny B patří nejodlehlejší ostrovy, které představují asi tři čtvrtiny menších ostrovů v Egejském moři.

Příjemci podpory v rámci zvláštního režimu zásobování jsou:

- u krmiv: organizace zemědělských družstev, nezávislá zemědělská družstva, zemědělci a obchodníci a
- u mouky: obchodníci s moukou a pekaři.

Řecko vyhradilo na toto opatření 5,47 milionu EUR ročně (23 % ročního finančního rámce), tedy méně, než činí limit 7,11 milionu EUR stanovený v nařízení (EU) č. 229/2013 o menších ostrovech v Egejském moři.

Je třeba poznamenat, že zatímco na režim POSEI se z titulu zvláštního režimu zásobování vztahuje osvobození od cla na produkty dovážené ze třetích zemí, na režim zvláštní podpory se podobný mechanismus výjimek z celního režimu Unie nevztahuje.

### 5.2. Podpora místní produkce

Cílem podpory místní produkce je rozvíjet místní zemědělskou produkci a dodávky zemědělských produktů prostřednictvím opatření v oblasti produkce, zpracování a uvádění místních zemědělských produktů na trh. V rámci programu byla definována řada produktů charakterizovaných jako tradiční a důležité pro menší ostrovy v Egejském moři. Řecko vyhradilo na podporu místní produkce v průměru přibližně 19 milionů EUR za rok. Příjemci podpory jsou zemědělští výrobci nebo organizace výrobců.

### 5.3. Programový a partnerský přístup

Opatření v rámci zvláštního režimu zásobování i podpory místní produkce jsou podrobně definována řeckými orgány v programu. Program odráží priority stanovené vnitrostátními orgány pro jejich odvětví zemědělství v úzké spolupráci se zúčastněnými stranami. V případě potřeby může být program každoročně změněn podle článku 32 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 181/2014.

Každý rok do 30. září oznámí Řecko výroční zprávu o provádění programu za předchozí rok podle čl. 31 odst. 1 nařízení (EU) č. 181/2014.

## 6. FINANČNÍ PLNĚNÍ

Finanční plnění za zkoumané období a rozdělení částek mezi podporu místní produkce a zvláštní režim zásobování uvádí příloha. Opatření v rámci podpory místní produkce představují většinu (74–79 %) výdajů.

Na základě výročních zpráv o provádění poskytovaných Řeckem lze poznamenat, že celková míra plnění zůstala v období 2007–2014 relativně vysoká v rozpětí mezi 85 až 94 %, jak ukazuje obrázek 1.

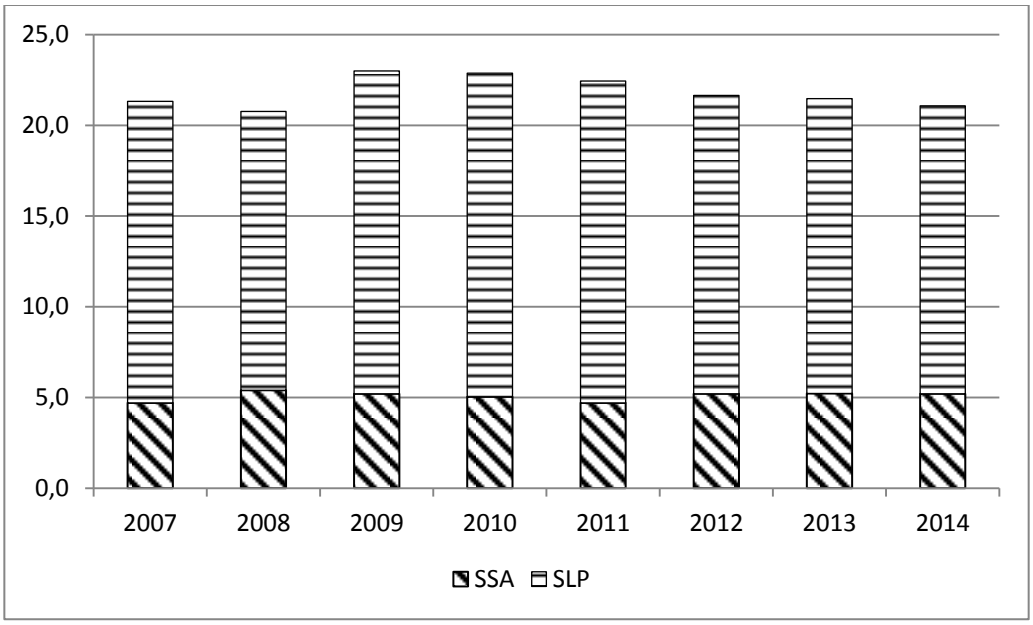


**Obrázek 1**: Roční výdaje na režim zvláštní podpory podle opatření (v milionech EUR) (Zdroj: ADE na základě výročních zpráv o provádění)

## 7. PROVÁDĚNÍ REŽIMU

V letech 2007 až 2014 vynaložilo Řecko na podporu místní produkce částku v rozmezí 15,4 až 17,8 milionu EUR ročně. 61 % celkových finančních prostředků na podporu místní produkce bylo v období 2007–2014 využito na podporu pěstování **olivovníků** (pomoc se ve skutečnosti snížila z 11,4 milionu EUR v roce 2007 na 8,7 milionu EUR v roce 2014). K dalším důležitým odvětvím patřily tyto činnosti: **víno** (11 % z výdajů v rámci podpory místní produkce s poklesem ze 2,2 milionu EUR v roce 2007 na 1,2 milionu EUR v roce 2014)**, výroba tradičního sýra** (9 % z vynaložených finančních prostředků v rámci podpory místní produkce, nárůst v letech 2009 až 2014 z 1,7 milionu EUR na 2,6 milionu EUR), **včelařství** (7 % vynaložených finančních prostředků, stabilní výdaje v přibližné výši 1,2 milionu EUR) **a mastix** (6 % finančních prostředků v rámci podpory místní produkce, nárůst z 0,9 milionu EUR na 1,1 milionu EUR).

Pokud jde o zvláštní režim zásobování v letech 2007 až 2014, byl celkový roční rozpočet na tento režim stanoven na 5,47 milionu EUR a celkové roční výdaje se pohybovaly v rozmezí 4,8 až 5,3 milionu EUR. Téměř 95 % pomocí v rámci zvláštního režimu zásobování se využívá na krmiva a asi 5 % na mouku.

## 8. HODNOCENÍ PROGRAMU

### 8.1. Záruka dodávek zemědělských produktů

Většinou s úspěchem bylo dosaženo cíle zaručit zásobování základními produkty sloužícími k lidské spotřebě nebo ke zpracování a jako zemědělské vstupy, a to snížením vzniklých vícenákladů, zejména pokud jde o krmiva. V letech 2011 až 2014 byla míra pokrytí celkových požadavků na zásobování menších ostrovů v Egejském moři vyšší než 100 % u krmiv a částečně nedostatečná u mouky (kolem 57 % v roce 2014). U krmiv je však zaznamenáván pokles v případě skupiny ostrovů A (–26 %). Tato skupina nicméně představuje v roce 2014 pouze 6 % celkového

objemu krmiv. Tento pokles je způsoben zejména klesajícím trendem v počtu zvířat a skutečností, že chovatelé hospodářských zvířat dávají přednost standardizovaným krmivům. Míra pokrytí u mouky je nižší u ostrovů ve skupině B a během daného období klesla o 27 %.

### 8.2. Soudržnost mezi zvláštním režimem zásobování a podporou místní produkce

Celkově byly nástroje zvláštní režim zásobování a podpora místní produkce prováděny soudržným způsobem. Neexistuje žádná vnitřní nesoudržnost mezi prováděním zvláštního režimu zásobování a podpory místní produkce, protože produkty podporované v rámci zvláštního režimu zásobování (mouka a krmiva) nejsou předmětem místní produkce.

### 8.3. Zachování činností zemědělské výroby

Podporované činnosti zemědělské výroby byly převážně zachovány z hlediska plochy (ha) nebo objemu (tuny) – s výjimkou oliv, hlavní zemědělské produkce podporované částí programu poskytující podporu místní produkce. Plochy osazené olivovníky se v letech 2007 až 2014 snížily o 21 %, přičemž produkce oliv poklesla méně. Tento pokles činil 8 % (což znamená, že došlo ke zvýšení produktivity), ale podléhá silnému meziročnímu kolísání. Produkce vína se rovněž snížila, stejně jako plochy vinic. Jiné výrobní činnosti, jako např. činnosti v souvislosti s mastixem, včelařstvím nebo tradiční výrobou sýra, mírně vzrostly.

Režim zvláštní podpory, který podporuje zejména provozní náklady (produkci, zpracování a uvádění na trh), měl omezený dopad na zlepšování konkurenceschopnosti tradičních zemědělských produktů. Konkurenceschopnost oproti tomu využívala převážně jiné podpůrné nástroje, obzvláště v rámci programů rozvoje venkova.

### 8.4. Přispění k cílům SZP

Režim zvláštní podpory přispěl k celkovým cílům SZP:

#### 8.4.1. Životaschopná produkce potravin

Program přispěl k životaschopné produkci potravin tím, že usnadnil zachování úrovní výroby ve většině odvětví, a tím podpořil stabilitu příjmu zemědělců. Protože však režim zvláštní podpory představuje dodatečnou podporu pro zvláštní výrobní činnosti k režimu jednotné platby uplatňovanému na menších ostrovech v Egejském moři, jeho dopad na příjem zemědělců by byl méně důležitý než v regionech, které využívají režim POSEI a nevztahuje se na ně režim jednotné platby. A konečně externí hodnocení upozorňuje na to, že přidělováním podpory prostřednictvím organizací producentů a podporou různých fází hodnotového řetězce přispěl režim zvláštní podpory k dostupnosti lokálně vyráběných produktů na místních trzích za přijatelnější ceny.

#### 8.4.2. Udržitelné hospodaření s přírodními zdroji

Režim zvláštní podpory přispěl také k udržitelnému využívání přírodních zdrojů prostřednictvím pravidel podmíněnosti, která se vztahují na platby a představují pojítko mezi těmito platbami a dodržováním souboru zákonných pravidel EU v oblasti životního prostředí a v oblasti veřejného zdraví, zdraví zvířat i rostlin ze strany zemědělců.

Dále tento režim také přispívá k udržitelnému hospodaření s přírodními zdroji podporou zachování plodin s nízkou ekologickou stopou. Podporovaná produkce převážně spoléhá na extenzivní systémy produkce, relativně neškodné pro životní prostředí. Při pěstování oliv je velmi omezené používání pesticidů. Včelařství přispělo k ochraně citlivé flóry na ostrovech. Další pěstování, například řečíku lentišku, vinné révy nebo ječmene, přispělo k ochraně krajiny a přírodního prostředí.

Udržitelné zemědělské postupy by se však měly dále rozvíjet, mimo jiné pomocí posilování necenové konkurenceschopnosti[8], kam patří široká škála prvků, jako např. kvalita produktů (ekologická produkce nebo jiná označení a certifikace), technologická výhoda, požadavky v oblasti životního prostředí atd. Doporučena by mohla být diferenciace produktů prostřednictvím necenové konkurenceschopnosti (olivový olej, víno s chráněným označením původu atd.) ve srovnání s tradičními komoditami, u kterých nemají menší ostrovy v Egejském moři žádnou srovnatelnou výhodu.

8.4.3. Vyvážený územní rozvoj

Pokud jde o příspěvek k vyváženému územnímu rozvoji, podporuje program pro menší ostrovy v Egejském moři zejména výrobní činnosti nacházející se v odlehlejších oblastech. Držba území je naprosto nezbytná, aby se zamezilo úbytku obyvatelstva a závislosti na cestovním ruchu.

Důvody pro podporu produkce řečíku lentišku, olivovníků a ječmene souvisejí s územním rozvojem regionu. Konkrétněji lze říci, že pěstování řečíku lentišku přispívá k ochraně zvláštního přírodního prostředí. Cílem podpory je také zabránit opouštění půdy a chránit životní prostředí. Pomoc menším ostrovům v Egejském moři přispěla k rozvoji venkovských oblastí prostřednictvím čtyř kanálů: i) zachování obdělávaných ploch a hospodářství; ii) zaměstnanost; iii) provádění zvláštních sociálně strukturálních politik v oblasti hospodaření s půdou ve většině regionů a iv) nepřímo prostřednictvím podmíněnosti, podpora zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí.

8.4.4. Součinnost s dalšími opatřeními SZP

Mezi programem pro menší ostrovy v Egejském moři a programy rozvoje venkova (druhý pilíř SZP) panuje pevná soudržnost. To je zásadní pro dosažení cílů SZP, vzhledem k silné vzájemné závislosti mezi těmito dvěma typy podpory.

Součinnost mezi režimem zvláštní podpory, programy rozvoje venkova a vnitrostátní podporou existuje v takových otázkách, jako je školení, zahájení činnosti mladých zemědělců, investice podporované z programů rozvoje venkova a produkce podporovaná režimem zvláštní podpory. Programy rozvoje venkova podporují udržitelné zemědělské postupy nad rámec podmíněnosti, včetně produkce podporované v rámci režimu zvláštní podpory. V rámci programů rozvoje venkova jsou rovněž podporovány investice do zemědělského průmyslu a školení osob působících v zemědělsko-potravinářském odvětví. Režim zvláštní podpory podporuje

[8] Necenová nebo strukturální konkurenceschopnost je schopnost odlišit produkty a/nebo služby na základě konkurenčních výhod, které nespočívají v ceně. Budování těchto typů konkurenčních výhod vychází z vnímání nabídky ze strany zákazníka.

zpracování produktů od stejných zemědělců a zemědělského průmyslu a jejich uvádění na trh. Soudržnost s vnitrostátní podporou a jinými opatřeními SZP (víno, ovoce a zelenina) je rovněž silná, ale musí být v programových dokumentech formulována jednoznačněji.

### 8.5. Význam režimu zvláštní podpory

Byla provedena analýza s cílem stanovit možnosti stávajících opatření SZP (režim základní platby zavedený reformou SZP z roku 2013) pokrýt specifické potřeby menších ostrovů v Egejském moři. Analýza ukazuje, že by tyto potřeby menších ostrovů v Egejském moři nemohly být plně pokryty stávajícími opatřeními SZP. Bez specifického režimu zvláštní podpory by mohlo riziko opuštění výroby negativně ovlivnit pokrytí některých specifických potřeb jako zaměstnanost, problematika životního prostředí nebo územní rozměr menších ostrovů v Egejském moři.

### 8.6. Přidaná hodnota na úrovni EU

Jak již bylo uvedeno v bodě 8.5, nejsou stávající nástroje SZP menším ostrovům v Egejském moři plně uzpůsobené. Režim zvláštní podpory umožňuje lépe řešit výzvy, s nimiž se tyto malé ostrovy potýkají, zejména prostřednictvím cílených programů, které umožňují rychlé uzpůsobení podpory podle konkrétních situací.

Na úrovni politik je přidaná hodnota EU hodnocená převážně kladně, protože režim představuje uznání skutečnosti, že řada závažných překážek vyžaduje zvláštní opatření. Režim zvláštní podpory se také ukázal jako přínosný z hlediska provádění požadavků kvality a ochrany životního prostředí. Rovněž měl kladné výsledky na úrovni utváření a provádění programů, pokud jde o flexibilitu ponechanou Řecku při definování jeho programu na základě specifických potřeb. Kromě toho více napomohl i kultuře řízení zaměřeného na výsledky.

### 8.7. Správa a řízení programu

Program je obecně dobře řízen. Některé potíže pramení ze skutečnosti, že postup pro žádosti a příjem podpory je rozšířen na několika ostrovech/na pevnině a mezi několika řídicími orgány. Administrativní zátěž je ze strany příjemců a řídicích orgánů považována za relativně obdobnou ve srovnání s předchozím hodnoticím obdobím.

Strategie pro každý výrobní sektor by měla být v programu podrobnější, včetně dalšího vypracování specifických ukazatelů, které bude nutno vykazovat ve výročních zprávách o provádění. Také příspěvek režimu k celkovým cílům SZP by měl být v programu jednoznačnější a měl by být provázán se specifickými kvantifikovanými cíli.

Výroční zprávy o provádění se zejména v posledních letech zlepšily. Tyto zprávy, které se týkají mimo jiné společných výkonnostních ukazatelů, socioekonomických údajů a finančního plnění, celkově odpovídají požadavkům čl. 31 odst. 1 písm. a) až m) nařízení (EU) č. 181/2014. Byly však zjištěny některé problémy v oblasti sběru dat nezbytných k doplnění výkonnostních ukazatelů.

Obsah výroční zprávy o provádění definovaný v čl. 39 odst. 1 uvedeného nařízení je nutno ujasnit a zjednodušit, aby se usnadnil proces vykazování.

### 8.8. Celková výkonnost

Konkrétní výzvy, s nimiž se menší ostrovy v Egejském moři potýkají, řeší přímo program prostřednictvím příspěvku k příjmům zemědělců:

**Odlehlost a izolovanost** menších ostrovů v Egejském moři znamenají vyšší celkové náklady na dodávky vzhledem k vyšším nákladům na přepravu. Podpora v rámci zvláštního režimu zásobování tyto náklady snižuje. V některých odlehlých oblastech, které čelí problémům dvojí nebo dokonce trojí odloučenosti, protože všechny ostrovy nemají spojení s přístavy na pevnině, je podpora menších ostrovů v Egejském moři v oblasti zemědělské produkce nutná k zachování hospodářských činností.

**Složité topografické podmínky** (malé pozemky, hornatá krajina s příkrými svahy) omezují zemědělskou půdu, což znamená malou velikost zemědělských podniků vedoucí k vyšším výrobním nákladům a omezování úspor z rozsahu. **Malá velikost** území znamená, že je nedostatek orné půdy. Menší ostrovy v Egejském moři jsou rovněž vystaveny **nepříznivým klimatickým jevům** (obdobím sucha), které ovlivňují zemědělskou produkci.

Režim zvláštní podpory pomáhá při řešení této problematiky. Účinky programu jsou posíleny součinností a doplňkovostí zejména s programem rozvoje venkova a vnitrostátní podporou.

## 9. NÁVRHY ZLEPŠENÍ

### 9.1. Navrhované změny nařízení EU

Z hodnocení režimu popsaného v bodě 8 vyplývá, že změna nařízení Rady (EU) č. 229/2013 není považována za nezbytnou.

Jak již bylo uvedeno v bodě 8.7, měl by být změněn čl. 31 odst. 1 nařízení (EU) č. 181/2014, aby došlo ke zjednodušení seznamu náležitostí, které je nutno zahrnout do výroční zprávy o provádění.

### 9.2. Doporučení členskému státu

Podpora v rámci programu pro menší ostrovy v Egejském moři představuje specifický režim pro SZP. Aby se zlepšila jeho účinnost, musí řecké orgány zlepšit koncepci programu při zohlednění celkových cílů SZP v souladu s příslušnou strategií pro odvětví zemědělství v regionu. Obecné cíle by se měly ujasnit na základě kvantifikovaných cílů a s použitím odpovídajících ukazatelů.

Podávání zpráv o programu by se mělo zlepšit, zejména je nutno lépe informovat o plnění cílů a začlenit do analýzy výkonnostní ukazatele.

Územní aspekty jsou již nyní důležitou součástí stávajícího programu pro menší ostrovy v Egejském moři a odpovídají velmi konkrétním místním potřebám. Reagují na třetí cíl SZP o vyváženém územním rozvoji. Toto by však mělo být v programu vyjádřeno jednoznačněji.

Měl by být také jednoznačnější výběr týkající se zdůvodnění zvláštního režimu zásobování (rozdělení mezi dvě kategorie produktů: zemědělských vstupů a produktů k lidské spotřebě). Řecké orgány by měly pokračovat ve sledování dovozů a místní míry pokrytí trhu.

Dále doporučujeme, aby řecké orgány za účelem zvýšení konkurenceschopnosti dále posílily soudržnost s programy rozvoje venkova.

Řecko by mělo pokračovat v rozvoji udržitelných zemědělských postupů, mimo jiné posilováním necenové konkurenceschopnosti.

## 10. ZÁVĚRY

Celkovou výkonnost režimu zvláštní podpory v letech 2006 až 2014 lze kladně hodnotit z hlediska schopnosti řešit konkrétní výzvy v zemědělství, související se specifickou zeměpisnou polohou menších ostrovů v Egejském moři. Podpora místní produkce usnadňuje zachování činností zemědělské výroby a zvláštní režim zásobování snižuje rozdíl v ceně podporovaných produktů na menších ostrovech v Egejském moři v porovnání s pevninou.

Režim zvláštní podpory, který představuje dodatečnou podporu pro přímé platby, je konzistentní s cíli SZP. Bez specifického režimu zvláštní podpory a podpory omezené na pravidla SZP dohodnutá v rámci reformy z roku 2013 (přímé platby) by situace vedla k opuštění výroby, což by mohlo negativně ovlivnit zaměstnanost, životní prostředí nebo územní rozměr menších ostrovů v Egejském moři.

Režim zvláštní podpory funguje od zavedení programového přístupu bezproblémově. Komise zastává názor, že je prováděn účinně a efektivně a že uspokojivě reaguje na potřeby menších ostrovů v Egejském moři. Finanční rámec přidělený režimu umožnil splnění obecných cílů tohoto režimu. Doporučuje se proto zachovat stávající základní nařízení.

Prováděcí nařízení by se mělo upravit takovým způsobem, aby objasnilo výkaznictví programu. Řecko se rovněž vyzývá, aby zohlednilo výsledky a doporučení této zprávy a upravilo program pro menší ostrovy v Egejském moři tak, aby dále zvyšoval efektivnost uplatňování opatření a kontrolu programu a aby se posílila doplňkovost s jinými podpůrnými nástroji SZP.

Příloha: Finanční plnění programu pro menší ostrovy v Egejském moři v letech 2007 až 2014